

2. Красильникова В. Информатизация образования: Понятийный аппарат// Информатика и образование. – 2003 – №4.
3. Лебедева М. Подготовка студентов педвузов по программе Intel «Обучение для будущего»// Информатика и образование. – 2003 – №8, С.7-10.
4. Ломов Б.Ф. Научно-технический прогресс и средства умственного развития человека// Психологический журнал. – 1985. – №6. – С.8-28.
5. Тихомиров О., Бабанин Л. ЭВМ и новые проблемы психологии. – М., 1986. – 204 с.

Л.О.Савченко, В.В.Морозов

УПРОВАДЖЕННЯ ОСОБИСТІСНО ОРІЄНТОВАНОГО НАВЧАННЯ ЗАСОБАМИ КОМП'ЮТЕРНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

В статті розглядаються проблеми особисто орієнтованого навчання при використанні комп'ютерних технологій, метод телекомунікаційних проектів.

In article to be considered problems personally focused training at use of computer technologies, a method of telecommunication projects

Постановка проблеми. Одним із стратегічних завдань реформування освіти в Україні згідно з державною національною програмою “Освіта” є формування освіченої, творчої особистості. Розв’язання цього завдання передбачає психолого-педагогічне обґрунтування змісту і методів навчально-виховного процесу, спрямованого саме на розвиток особистості учнів. Однак цьому процесові поки що бракує цілеспрямованості та науково-методичного забезпечення.

Аналіз досліджень та публікацій. На сьогоднішній день світова наука пов’язує з особистісним навчанням та вихованням праці К.Гольдштейна, А.Маслоу, Дж.Олпорта, К.Роджерса, Р.Мея, Е.Фрома, К.Хорні, В.Франкла, Р.Бернса та ін.

Сучасні вимоги до формування особистісного підходу поступово визначалися в дослідженнях таких відомих психологів, як К.О.Абульханова-Славська, В.В.Давидов, В.О.Моляко, Л.М.Проколієнко, І.С.Якиманська, О.Г.Асмолов, В.В.Столін, М.Титаренко та ін. У 70-90-ті роки питання необхідності особистісного підходу в психології та педагогіці неодноразово порушувалися в працях В.О.Сухомлинського, І.С.Кона, А.В.Петровського, Б.О.Федоришина, І.Д.Беха та ін.

Упродовж останніх років значно зростає інтерес до особистісного підходу саме в педагогічній психології та практичній педагогіці. Враховуючи складність розробки такого підходу, дослідники вважають за доцільне здійснювати його побудову на шляху переходу до нього від інших, більш розроблених підходів. Тому пропонуються такі його форми, як “особистісно-соціально-діяльнісний підхід” (О.В.Барабанщиков і М.Ф.Феденко), “принцип діяльнісно-особистісного підходу” (В.І.Андреев), “особистісно-діяльнісний підхід” (І.О.Зимня), “системний особистісно-діяльнісний підхід” (Л.М.Деркач), “індивідуально-особистісний підхід” (О.Я.Савченко) тощо. Особистісно орієнтована освіта спирається на фундаментальні дидактичні дослідження, присвячені особистісно розвивальним функціям навчання та виховання. На теренах СНД дослідженням особистісно орієнтованої освіти опікуються І.С.Якиманська, В.В.Сериков, І.Д.Бех, В.В.Рибалка та інші.

В.В.Сериков вбачає головну функцію особистісно орієнтованої освіти в забезпеченні особистісного розвитку кожного суб'єкта навчального процесу, наполягаючи на визнанні за учнем права на самовизначення та самореалізацію в процесі пізнання через оволодіння власними способами навчальної роботи.

Сьогодні різні автори називають різноманітні технології, які належать до особистісно орієнтованих технологій, загальноприйнята класифікація поки що відсутня.

Мета статті – розглянути вплив комп'ютерно зорієнтованих технологій на формування якості знань учнів в

умовах упровадження комп'ютерних проєктів у шкільну практику. Особистісний підхід дедалі утверджується як ключовий психолого-педагогічний принцип організації навчально-виховного процесу, від якого багато в чому залежить ефективність переорієнтації системи освіти на розвиток особистості школярів. Однак рівень його науково-методичного обґрунтування не задовольняє педагогів і психологів.

Особистісний підхід доцільно розглядати як важливий психолого-педагогічний принцип, як методологічний інструментарій, основу якого становить сукупність вихідних концептуальних уявлень, цільових установок, методико-психодіагностичних та психолого-технологічних засобів, які забезпечують більш глибоке цілісне розуміння, пізнання особистості дитини і на цій основі — її гармонійний розвиток в умовах існуючої освітньої системи.

Отримані результати. Існує один із способів реалізувати особистісний підхід у навчанні — зробити навчання сферою самоствердження особистості. Особистісно стверджувальна ситуація — це та, яка актуалізує сили особистості. Будь-які педагогічні успіхи зумовлені актуалізацією власних сил особистості вчителя та учнів.

Особистісно орієнтована освіта реалізується через діяльність, яка має не тільки зовнішні атрибути спільності, а й своїм внутрішнім змістом передбачає співпрацю, саморозвиток суб'єктів навчального процесу, виявлення їх особистісних функцій. На наш погляд реалізувати особистісно стверджувальні ситуації можливо при використанні **комп'ютерної зорієнтованої технології**. Для організації та застосування комп'ютерних технологій є необхідними:

- програма проведення тестів;
- проведення атестацій;
- повні шкільні курси з усіх дисциплін [9,63].

Проведення **телекомунікаційного проєкту** (передавання інформації на відстані комп'ютерними засобами). Мета таких проєктів — дослідження певної

проблеми, спрямованої на досягнення спільного результату. Вони носять міжпредметний характер. Розв'язання проблеми, закладеної в будь-якому проекті, завжди потребує інтегрованого знання. Такі проекти припускають відхід від авторитарних методів навчання, з одного боку, але з іншого, передбачають продумане поєднання різноманітних методів, форм і засобів навчання. Організація телекомунікаційних проектів потребує спеціальної й досить ретельної підготовки як учителів, так і учнів. Телекомунікаційні проекти дозволяють не тільки передавати учням суму знань, а й навчати набувати ці знання самостійно за допомогою можливостей глобальної комп'ютерної мережі Internet. Учителі та учні в процесі роботи в телекомунікаційному проекті набувають комунікаційних навичок і вмінь працювати в різних групах, виконуючи різні соціальні ролі (лідера, виконавця, посередника тощо).

Для реалізації окреслених проектів учитель повинен мати такі знання та вміння:

- уміння побачити і відібрати найбільш цікаві й практично значущі теми проектів;
- володіння всім арсеналом дослідницьких, пошукових методів, уміння організувати дослідницьку самостійну роботу;
- переорієнтація всієї навчально-виховної роботи учнів зі свого предмета на пріоритет різноманітних видів самостійної діяльності учнів, на пріоритет індивідуальних, особистісних, парних, групових видів самостійної діяльності дослідницького, пошукового, творчого характеру. Дитина може розвивати свої потенціальні здібності, природні задатки тільки за умови, що вона матиме можливість працювати в різних режимах, але з пріоритетним акцентом на індивідуальні самостійні діяльності;
- володіння мистецтвом комунікації, яке передбачає вміння організувати і вести дискусії, не нав'язуючи своєї точки зору, не тиснучи на аудиторію своїм авторитетом; здатністю генерувати нові ідеї; підтримувати в групі стійкий позитивний емоційний настрій;

- якщо мова йде про міжнародний проект – практичне володіння мовою партнера;
- володіння комп'ютерною грамотністю;
- уміння інтегрувати знання з різних галузей для розв'язання проблематики вибраних проектів [9,66].

Наведемо приклади телекомунікаційних проектів:

1. “Ідеали та принципи сучасної молоді”. Мета – навчити старшокласників розповідати своїми словами про ті цінності, які вони вважають найважливішими у своєму житті.
2. “Екологічні проблеми Землі”. Мета полягає в зверненні уваги молоді на екологічні проблеми Землі, попередженні природних катастроф, формуванні дбайливого ставлення до рідного краю.
3. “Рідна мова”. Мета – сприяння розвитку, популяризації та очищенню рідної мови. Конкурс оповідань, добірка прислів'їв, цікавих висловів про мову, власні художні твори (поезія, новели, казки тощо), методичні розробки виховних заходів.
4. “Проблеми СНІДу”. Мета – попередження хвороби, культура взаємовідношень, формування морально-етичних якостей особистості.
5. “Моя майбутня професія”. Мета – змусити розмірковувати про майбутнє життя, яке примножить, якісно змінить майбутнє суспільство. Конкурс творів, малюнків.

Проекти можуть мати соціальну, культурну, економічну значущість. Можливо, намічена ідея може бути коректно усвідомлена тоді, коли буде розглянута система знань. Напевно, треба дослідити проблему крок за кроком, проект за проектом послідовно. Мова вже йде про програму, що складається з серії проектів.

Висновки. На сучасному етапі формування системи освіти України гостро стоїть проблема особистісно орієнтованого навчання, вона висуває все більші вимоги до вчителя, рівня його професіоналізму і майстерності. У зв'язку з цим виникає гостра потреба в пошуку нових форм і методів навчання, які активізували б можливість застосування здобутих знань на практиці.

Використання в навчальному процесі системи, яка включає в себе комп'ютерні технології та завдання у вигляді проектів згідно з індивідуальними особливостями учнів, забезпечує збільшення інтересу до предмета та підвищення якості знань учнів.

Особистісний підхід дозволяє зробити навчання посильним для всіх учнів з урахуванням їх участі в різноманітних проектах.

Головна мета особистісного підходу – це вивчення предмета з використанням індивідуальних вправ з урахуванням індивідуальних особливостей учнів.

Особистісний підхід забезпечує врахування вікових особливостей учнів, їх інтересів, виступає ефективним засобом створення мотиву до навчання.

Застосування на уроках комп'ютерних проектів робить процес навчання доступним, цікавим, посильним для кожного учня та допомагає долати перешкоди.

Література

1. Акимова М.К. Индивидуальность учащегося и индивидуальный подход. – М.: Знание, 1991. – С.58-72.
2. Бех І.Д. Гуманізація у вихованні підростаючої особистості// Рідна школа. – 1995. – С.23-25.
3. Беспалько В.П. Слагаемые педагогической технологии – К.: Высшая шк., 1989. – 249 с.
4. Брокгауз Ф.А., Ефрен И.А. Энциклопедический словарь. Современная версия. - М.:Изд-во ЭКСМО-Пресс, 2002. - 672с.
5. Бордовский Г.А., Извозчиков В.А. Новые технологии обучения: Вопросы терминологии // Педагогика. – 1993. – №5.
6. Великий тлумачний словник сучасної української мови. Уклад і голов. ред. В.Т.Бусел. – К.; Ірпінь: ВТФ "Перун", 2003. – 1440 с.
7. Волкова Н.П. Педагогіка – К.: Академія, 2001. – 388 с.
8. Галузинський В.М. Индивидуальный подход в воспитании учащихся. – К.:Рад. шк., 1982. – 133 с.

9. Забарна А. Комп'ютерні зорієнтовані технології. // Сучасні шкільні технології. – Київ.: Редакція загально педагогічних газет, 2004. – С.61-70.

О.О.Сорокіна

КОМПЕТЕНТНІСТЬ ЯК ВАЖЛИВА ХАРАКТЕРИСТИКА ПРОФЕСІОНАЛІЗМУ МАЙБУТНЬОГО ВЧИТЕЛЯ

В статье анализируется понятие "компетентность", рассматривается широкий спектр точек зрения, касающихся проблемы профессиональной компетентности будущего педагога. Для студентов педагогических вузов.

The article deals with the term "competence", lots of different points of view concerning the problems of professional competence of future teachers are analyzed. For students of pedagogical universities and institutes.

Процеси демократизації суспільства підвищують роль людського фактору в соціальних процесах, ускладнюють вимоги до особистості, яка здатна до активної, творчої діяльності, відповідальної поведінки її в політичному, соціально-економічному, професійному та культурному житті.

Багатоаспектність та багатоплановість дій особистості в суспільному житті породжує проблему якісної освіти, удосконалення професійної підготовки майбутніх спеціалістів та насамперед майбутніх педагогів.

Проблема модернізації підготовки педагогічних кадрів сьогодні актуальна як ніколи, оскільки об'єктом праці вчителя виступає людська індивідуальність у всій її неповторності. Проблема професійної підготовки майбутнього вчителя полягає у визначенні критеріїв, які характеризують його професіоналізм та готовність до творчої, професійної діяльності.

В останній час більшість учених схиляється до загального висновку про те, що таким критерієм може виступати компетентність як складне особистісне утворення, яка характеризує ступінь готовності вчителя вирішувати навчально-виховні проблеми.

Саме поняття "компетентність", досить широке за змістом, стає предметом вивчення з боку соціологів, психологів